

OÑATI LETRARIK LETRA

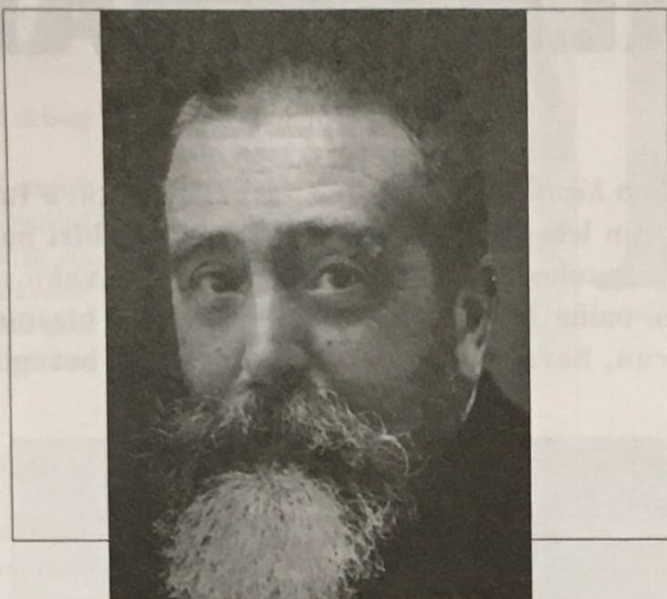

AMIATE-
GI le-
kuizen
poeti-
koa eta
adieraz-
garria iru-
ditu zait beti.

Egia esan, parajea ikusi beste-
rik ez dago garai bateko
lamiñen bizi-lekua izan zite-
keela pentsatzeko; aintzinako
ipuinen arabera, ibaietako
emakume erdi-jainkosa, erdi-
sorgin haiek, euren adats luze
eta ahate-oinekin, horrelako
osin eta erreka-zuloetan izat-
en omen zituzten egoitzarik
estimatuenak.

Oñati/Garagaltza/Urruxo-
la-garai/Koruetatik zehar
Leintzera zihoan **galtzada**
Zañartutik datorren bideare-
kin elkartzen den tokian
dago kokaturik Lamiategi.
Bidegurutze horretan, galtza-
daren azken arrastoak ezezik,
Artixa-erreka gaineko zubi
polita, osina, karobia eta
errota ere ikus ditzakegu.
Leku ainube samarra izan
arren, badu txoko honek era-
kargarritasunik.

Lamiategiko **errota**
aspalditxokoa dugu. Bos-
tehun urtetik gora ditu. Oña-
tiko Kontzejuak jasoerazi
zuen 1488an, Gebaratarren
errotetan (**San Migel** eta
Liñantzibar) aleak derrigo-
rrez eho beharrari ihes egin
guran edo. Unibertsitatearena
ere izan zen geroago eta,
gizaldiz gizaldi makina bat
gari eta arto urundu ondoren,
orain dela 30 urte eskas isildu
zitaizun. Lamiategitik Gara-
galtzarainoko galtzada-zatia
ez da asko porlandu zigutela,
eta orain errota honetarako
urak batzen zituzten **presa**
eta **malatua** zeharo hondat-
zeko arriskuan daude. **Alba-
rritza** baino beheratxoago
aurkitzen den bost mendeta-
ko presa hau une honetan
apurtuta dago, eta, zerbait

Juan Madinabeitia

azkar egiten ez badugu, gure
kultur-ondarearen beste leku-
ko garrantzitsu bat betiko
ezkutatuko zaigu.

ADINA-
BEITIA
anaiak,
gerra
ostean
aipatue-
zinezko
alegorrixak

bihurtu baziren ere, ospe eta
izen haundia izan zuten gure
herrian eta Oñatitik kanpora,
batez ere, XX. mendeko lehe-
nengo hiru hamarkadetan.
Juan Madinabeitia (1861-
1938) eta **Jose Madinabeitia**
(1870-1923) Santa Marinako
plazan dagoen deitura horre-
tako oinetxe ederrean jaio
ziren, beste sei anai-arrebez
gain, familia aberats eta libe-
ral baten baitan. Aita alkate
izatera iritsi zen azken karlis-
tada bukatu bezain laster,
baina jokalaria amorratua
genuen nonbait, eta hortik
etorri omen zen Madinabeit-
tiatarren beherakada ekono-

miko ikaragarria.

Porrotori, ordea, ez
zen erabatekoa izan, familia-
ko mutilek, gutxienez, karre-
rak egiteko aukerak eduki
baitzituzten. Juan eta Jose
(**Pepe**) mediku famatuak izan
ziren bakoitza bere sailean,
bata Madrilen eta bestea Bil-
bon eta Eibarren. Juan Madi-
nabaitiak, **Oloriz, Ramón y**
Cajal, Sañudo eta beste sen-
dagile ezagun batzuekin
batera, estatuko medikuntza
zaharkitua eraberritzeko
oinarriak ipini zituen; punta-
ko gastroenterologoa eta ira-
kasle emankorra bilakatu zi-
tzaizun etengabeko lanari eta
ikerketari eskerrak; eta bere
ikasleen artean, besteak
beste, **G. Marañón, N. Atxu-
karro, J. Negrín**, (gerra den-
boran presidente izango
zena), **H. Mogena** eta **I.**
Barriola mediku jaunak aipa
genitzake.

Politika mailan ere
gizon aurreratua izan genuen
Juan Madinabeitia: jatorriz eta
ofizios burgesa izan arren,
ideia anarkistak zeuzkan;
zenbait alderdi politikitokan
sartzeko eta karguak eskura-
tzeko eskaintzarik ez zitaizun
falta izan, baina berak azke-
nerarte eutsiko zion bere

jokera libertario eta idealista-
ri; pobre eta behartsuentzako
makina bat lan egin zuen
dohain, bere klaseko beste
askok ez bezala, kontzientzia
sozial zorrotza erakutsiz.
Dena den, gizon atsegina eta
oso tolerantia omen zen,
maila eta ideologia guztieta-
ko pertsonak adiskidetzat
eduki zituelarik.

Jose Madinabeitiari
buruz, lekurik bagenu, orrial-
de osoak idatziko genituzke.
Esan dezagun, laburtuz,
mediku aurrerakoia, sozialis-
ta atipikoa, euskal kulturaz
arduratu, burukalari sutsua,
irakasle asperkaitza, esku
zabaleko laguna, langile
nekaezina, musikazale eta
kantari fina eta bihotz oneko
gizona izan zela. Akatsak ere
bazituen, noski: nabarmene-
na, agian, gauzak borobildu
gabe uzten zituela sarritan,
bera ereitea, irakastea, eki-
tea baitzen, ondoren zetoze-
nek berak hasitakoak burutu-
ko zituztelakoan. Peperen
izakera nolakoa zen ondo
erakusten digun adibidetxo
bat hau litzateke: Bilbo alde-
an amaiera jakinik gabeko
lehenengo greba luze eta
basatiak hasi zirenean, langi-
leen familietako arazoak eta
goseteak nolabit arintzearen,
Bizkaiko ume proletarioak
Eibarko sozialisteen etxeetara
ekartzea bururatu zitzaion
Jose Madinabeitiari, haurrak,
behintzat, eskolarik eta jana-
ririk gabe gera ez zitezten.

Juan Madinabeitiak
badu bere biografia, **Daniel**
Zulaika mediku zarauztarrak
moldatu eta 1985ean argitara-
tu zuena. Peperi buruzko
albisteak, ostera, han-hemen-
ka sakabanatuta daude.
Mereziko luke, benetan, oña-
tiar bitxi honen idazlanak eta
nondik-norakoak bildu, iker-
tu eta ezagutarazteak.

JERARDO ELORTZA